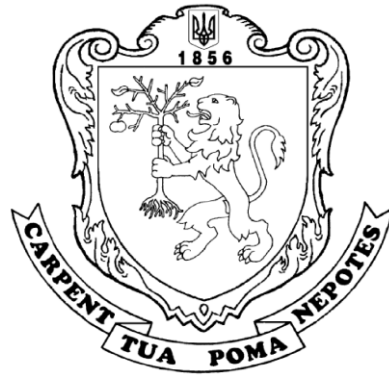

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет природокористування
Факультет управління, економіки та права
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ»

для здобувачів освітнього ступеня Магістр зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

ДУБЛЯНИ 2024

Назва дисципліни: Управління фінансовою санацією

Розробник: к.е.н., доцент, кафедри фінансів, банківської справи та страхування Рубай О.В..

Шифр та назва галузі знань, здобувачів ступеня Магістр:

07 «Управління та адміністрування» – 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

Викладач дисципліни: Рубай Оксана Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри фінансів, банківської справа та страхування

e-mail: o.rubai74@gmail.com

Затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справа та страхування

Протокол № 1 від 12.08.2024 р.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Управління фінансовою санацією» спрямована на забезпечення теоретичної підготовки, набуття і закріплення практичних навичок щодо професійної підготовки фахівця-фінансиста, використання теоретичного й методичного інструментарію для діагностики оперативного та стратегічного фінансового становища підприємства, моделювання системи раннього попередження шляхом впровадження на підприємстві системи контролінгу, оцінки можливості банкрутства реального підприємства та розробка шляхів його фінансового оздоровлення.

Курс викладається у формі лекцій, практичних занять та самостійної роботи.

Обсяг курсу – 3 кредити ЄКТС. Підсумковий контроль – залік.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу - формування у здобувачів теоретичних і практичних компетенцій щодо здійснення фінансового оздоровлення підприємства, управління цим процесом, основ антикризового менеджменту на підприємстві.

Завданнями курсу є:

- вивчення сутності управління фінансовою санацією підприємства, форм і методів державної фінансової підтримки санації суб'єктів господарювання;
- економіко-правових аспектів санації, банкрутства та ліквідації підприємств;
- набуття навичок складання плану санації;
- оволодіння прийомами та методикою проведення санаційного аудиту;
- освоєння методів, правил та умов фінансування санації;
- оволодіння методикою проведення санаційної реструктуризації та реорганізації підприємств.

Після вивчення курсу здобувач освіти повинен:

Знати:

- методологію, сучасні вітчизняні і зарубіжні концепції та принципи управління фінансовою санацією підприємства;
- сутність та значення антикризового управління фінансами підприємств в сучасних умовах господарювання;
- традиційні і сучасні методи діагностики фінансової кризи на підприємстві;
- сутність та завдання фінансового контролінгу та його роль в антикризовому управлінні підприємством;
- сутність та основні завдання реструктуризації та реорганізації підприємств як специфічного напрямку антикризового управління;
- економіко-правові аспекти санації та банкрутства неплатоспроможних підприємств;
- особливості санації та банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності.

Вміти:

- ставити фінансові цілі і вирішувати задачі ефективного управління фінансовою санацією;
- виявляти та аналізувати внутрішні та зовнішні чинники діяльності підприємства, які можуть призвести до фінансової кризи;
- прогнозувати ймовірність фінансової кризи суб'єкта господарювання;
- діагностувати рівень фінансової кризи;
- застосовувати методи проведення санаційного аудиту;
- методику поглибленого оцінювання фінансового стану неплатоспроможного підприємства;
- інтегральну оцінку фінансового стану підприємства;
- згідно з українським законодавством проектувати плани санації;

- складати передавальний та розподільний баланс на основі даних конкретного підприємства;
- розуміти порядок проведення санації балансу за рахунок санаційного прибутку;
- розробляти програму санації та реорганізації; розуміти механізм державної фінансової підтримки підприємств на основі діючих нормативно-правових документів.

У результаті вивчення дисципліни здобувач набуде компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК03. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.. ЗК09. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. СК4. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію. СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
Програмні результати	ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності. ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. ПР06. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень усно і письмово, брати участь у фахових дискусіях. ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними. ПР13. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (ЗМІСТ)

- Тема 1. Сутність управління фінансовою санацією підприємства.
Тема 2. Санаційний контролінг
Тема 3. Санаційний аудит
Тема 4. Фінансування санації підприємств
Тема 5. Санаційна реструктуризація підприємства

Тема 6. Санація балансу

Тема 7. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємств

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни «Управління фінансовою санацією» відбувається у формі навчальних аудиторних занять, під час яких здобувачі отримують необхідні знання (лекції, практичні заняття, консультацій) та виконання самостійної роботи в позааудиторний час.

Вкладанні лекційного матеріалу відбувається у формі лекцій-бесід і лекцій-візуалізації. Лекція-бесіда забезпечує безпосередній контакт викладача з аудиторією і дає змогу привернути увагу слухачів до найбільш важливих питань теми лекції, визначити у процесі діалогу особливості сприйняття навчального матеріалу. Лекція-візуалізація – візуальна форма подачі лекційного матеріалу з розгорнутим або коротким коментуванням візуальних матеріалів, що переглядають технічними засобами навчання.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як виконання індивідуального завдання, дискусія, тести, розв'язування задач та ситуаційних вправ.

Передбачено за необхідності проведення лекцій і практичних занять з використанням дистанційних методів навчання.

Самостійна робота передбачає виконання завдань практичного характеру, передбачених програмою курсу, що не завершені чи не можуть бути виконані в рамках аудиторних занять, самостійне вивчення окремих питань.

Здобувачі працюють з друкованим інформативним матеріалом або з матеріалом мережі Інтернет, виконують усні та письмові завдання, виступають з доповідями і презентаціями, підготовленими індивідуально.

Здобувачі повинні інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять здійснюється згідно з «Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування» пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять». Здобувачі представляють опрацьований практичний матеріал (виконане завдання) з відповідної теми.

Організація навчального процесу передбачає дотримання вимог академічної доброчесності. Письмові роботи магістрів повинні відображати їх власні міркування, результати здійснених ними досліджень. Порушеннями академічної доброчесності під час вивчення дисципліни вважаються: академічний плагіат, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувачів є підставою для її незарахування викладачем.

ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність управління фінансовою санацією підприємства.

Фінансова криза на підприємстві: її економічний зміст, фактори виникнення, види, глибина. Поняття фінансової санації. Економічна сутність санації. Мета та зміст фінансової санації. Різні погляди на сутність, цілі та завдання санації. Типи санаційних заходів. Умови, за яких може прийматися рішення про проведення санації підприємства. Організація менеджменту санації на підприємстві. Порядок проведення санації. Класична модель фінансової санації.

Тема 2. Санаційний контролінг

Актуальність, сутність та основні завдання контролінгу. Види контролінгу. Функції контролінгу. Роль контролінгу в управлінні підприємством. Інформаційне забезпечення контролінгу. Інструменти контролінгу. Інструменти оперативного контролінгу. Інструменти стратегічного контролінгу. Процеси бюджетування на підприємствах. Системи внутрішнього контролю на підприємстві. Система раннього попередження та реагування.

Тема 3. Санаційний аудит.

Сутність, передумови, критерії. Визначення санаційної спроможності підприємства як головна мета санаційного аудиту. Завдання, програма та методика санаційного аудиту. Джерела інформації для проведення санаційного аудиту. Порядок здійснення санаційного аудиту.

Тема 4. Фінансування санації підприємств

Внутрішні джерела фінансової стабілізації. Способи збільшення доходів підприємства за рахунок внутрішніх резервів. Зменшення вихідних грошових потоків та резерви зниження собівартості. Характеристика зовнішніх джерел санації підприємства. Фінансові джерела збільшення статутного фонду. Альтернативна санація та участь кредиторів у фінансуванні санації підприємства-боржника. Мотиви та умови участі інвесторів у санації підприємства.

Тема 5. Санаційна реструктуризація підприємства

Реструктуризація підприємства, її зміст та порядок проведення. Фінансова та виробнича реструктуризація, реструктуризація активів, корпоративна реструктуризація. Механізм реорганізації юридичної особи. Форми санаційної реорганізації підприємства: злиття, поглинання, приєднання, поділ, виділення, перетворення. Загальні передумови реорганізації суб'єктів господарювання. Передавальний та розподільний баланс підприємства.

Тема 6. Санація балансу

Власний капітал, його функції та складники. Статутний фонд та додатковий капітал. Розрахунковий курс корпоративних прав. Джерела покриття балансових збитків підприємства. Санація без залучення додаткових фінансових ресурсів на підприємство. Економічний зміст і мета санації балансу. Санаційний прибуток та його складові: емісійний дохід і безповоротна фінансова допомога. Основні цілі та завдання скорочення статутного фонду підприємств. Зниження номінальної вартості акцій. Зменшення кількості акцій існуючої номінальної вартості. Конверсія. Спірні питання, що супроводжують скорочення статутного фонду господарських товариств

Тема 7. Економіко-правові аспекти санації, банкрутства та ліквідації підприємств.

Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства підприємств. Досудове і судове врегулювання господарських спорів. Підстави для порушення справи про банкрутство. Компетенція зборів і комітету кредиторів. Арбітражний керуючий, його права та обов'язки. Мирова угода. Оголошення підприємства банкрутом та ліквідаційна процедура.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Для перевірки рівня засвоєння магістром матеріалу з наведеної дисципліни та сформованості в нього компетентностей застосовується комплекс методів контролю:

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне).
2. Перевірка виконаних в аудиторії та поза аудиторією робіт (підготовлених відповідей, виконання практичної роботи).

Контроль здійснюється з дотриманням принципів: індивідуальний характер перевірки та оцінювання знань, систематичність, об'єктивність, умотивованість оцінок, вимогливість, єдність вимог.

Види контролю: поточний контроль, семестрова атестація, залік.

В умовах дистанційного навчання поточний і підсумковий контроль здійснюється з використанням інтернет-технологій різними шляхами комунікацій (зокрема, Zoom, Google Meet, Moodle).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кодекс України з процедур банкрутства. (*Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2019, № 19, ст.74). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19/conv#Text>
2. Боронос В.Г. Управління фінансовою санацією підприємств: підручник. Суми: Сумський державний університет, 2022. 459 с.
3. Зеліско І.М., Олійник Л.А. Управління фінансовою санацією підприємства: навчальний посібник. 3-тє вид., перероб. та допов. К.: Компринт, 2018. 467 с.
4. Онисько С.М., Богач М.М. Управління фінансовою санацією: Практикум для студентів економічних спеціальностей. Львів: «Магнолія «2006», 2014. 224 с.

Додаткова

1. Давиденко Н.М., Олійник Л.А. *Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств: для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»* К.: Компринт, 2022. 355 с.
2. Говорушко Т.А., Дем'яненко І.В., Багацька К.В. Управління фінансовою санацією підприємства: підручник. К.: ЦУЛ, 2013. 400с.
3. Крутова А.С., Лачкова Л.І., Лачкова В.М. Управління фінансовою санацією підприємства: Навчальний посібник. Х.: Видавець Іванченко І.С., 2017. 186 с.
4. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 30 червня 1999 р., № 784-хiv. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
5. Про фінансову реструктуризацію: Закон України від 14.06.2016 № 1414-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text>

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційні ресурси – книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки Львівського національного університету природокористування, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України.
2. Електронні інформаційні ресурси в мережі Інтернет:
 - Національна бібліотека імені В. І. Вернадського (каталоги): <http://nbuv.gov.ua/node/554>.
 - Державна служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
 - Законодавство України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>.
 - Останні дані макроекономіки, фінансового законодавства, ринку цінних паперів, фінансова, податкова енциклопедії. – Режим доступу: <http://fin.org.ua/>
 - Інформаційний проект “Фінанси”. Сайт присвячено фінансовій діяльності в Україні. – Режим доступу: <http://currency.kiev.ua/>